

СТРАТЕГУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ: СУТНІСТЬ ТА АНАЛІТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Національний університет «Одеська політехніка»

Анотація. Розглянуто аналітичні завдання стратегування інноваційним розвитком. Обґрунтовано їх роль у інвестиційній стратегії «Одеса 5Т» та зв'язок з контролюванням виконання стратегії.

Ключові слова: стратегування, інноваційний розвиток, аналітичні завдання, інвестиційна стратегія «5Т», смарт-спеціалізація.

STRATEGIZING INNOVATION DEVELOPMENT: ESSENCE AND ANALYTICAL TASKS

Abstract. Analytical tasks of strategizing innovative development are considered. Their role in the investment strategy "Odesa 5T" and the connection with monitoring the implementation of the strategy are substantiated.

Keywords: strategizing, innovative development, analytical tasks, "5T" investment strategy, smart specialization.

Будь-який результат інновацій у вартісному вираженні узагальнюється економічним ефектом. Причому ефект може бути як позитивним – у вигляді економії, так і негативним – у вигляді збитку. Саме тому шляхом стратегування ухвалюються управлінські рішення не тільки за функціями управління, а й з метою активізації інноваційного розвитку об'єкту управління за допомогою певних інструментів та методів, щоб отримати максимальну віддачу від інноваційного розвитку [1]. При цьому вони спираються на відповідні базові положення, загальні правила, основоположні ідеї й орієнтири (тобто принципи управління), які:

- визначають риси реальної управлінської практики на підприємстві;
- формують вимоги до стратегічного управління підприємством.

Архітектура вироблення стратегії інноваційного розвитку може бути представлена змістовною або структурно-логічною схемами. У першому випадку під архітектурою стратегії інтенсифікації інноваційного розвитку можна розглядати стійкий взаємозв'язок його компонентів, яка відповідає її внутрішній сутності, надає їй цілісність і гармонійність і забезпечує ефективне формування інноваційного потенціалу, накопичення і використання інноваційних ресурсів.

Актуалізація стратегії розвитку містить такі аналітичні завдання [2-3] як:

- *стратегічний аналіз* – у частині дослідження інноваційних ресурсів і засобів, використання яких забезпечує досягнення цілей стратегії;
- *розроблення стратегічних альтернатив* – у частині формування варіантів інноваційної стратегії на випадок суттєвих змін середовища;
- *вибір стратегії* – у частині надання переваги одному або одночасно кільком варіантам інноваційного розвитку та вибору шляхів його активізації;
- *оцінювання та контролювання реалізації стратегії* – у частині використання процедур економічного вимірювання досягнутих результатів інноваційного розвитку для перевірки їх відповідності цілям стратегії та його відповідними планами. Ці процедури забезпечують стійкий зворотний зв'язок між процесом досягнення цілей і цілями підприємства.

Контроль пов'язаний з такими завданнями, як: а) визначення об'єктів і показників перевірки; б) оцінювання їх стану відповідно до прийнятих стандартів, нормативів, інших еталонних показників; в) з'ясування причин відхилень; г) коригування інноваційно-інвестиційного розвитку або шляхів та механізмів його активізації.

Реалізація завдань здійснюється на будь-якому напрямку розвитку або його функціональної сфери. Зокрема, це можна продемонструвати на прикладі Інвестиційної стратегії міста «Одеса 5Т», що прийнята у 2016 році та позиціонується як стратегія «для створення розкішної, красивої, доглянутої Одеси, комфортного і безпечного міста для всіх і кожного».

За час існування інвестиційної стратегії «Одеса 5Т» було залучено більше 190 млн євро для розвитку міських проєктів та реалізовано близько 40 проєктів.

Її аналітичні завдання тиражуються на її п'ятьох основних напрямках: а) транспорт; б) туризм; в) торгівля; г) технології; д) траст. Перелічені напрямки розглядаються як головні бізнес-активи міста, відповідно до яких залучаються інвестиції і в міському просторі реалізуються проєкти щодо смарт-спеціалізації Одеської локації [4], стратегія якої базується на партнерських відносинах та взаємодії між бізнесом, державними структурами та установами знань, відповідно до концепції потрійної спіралі інновацій. Після завершення війни в залежності від поточної ситуації необхідно буде індивідуальний підхід до кожного напрямку для досягнення довоєнних результатів та подальшого розвитку/

Формування самої стратегії смарт-спеціалізації базується на визначенні пріоритетних секторів та сфер економічної діяльності, де регіони чи країни матимуть конкурентні переваги або потенціал для сталого та інклюзивного розвитку. І при розробці стратегії інклюзивного розвитку, яку запропоновано координувати зі стратегією смарт-спеціалізації, було обрано стратегію розвитку Одеської області до 2027 року, яка побудована саме на принципах стратегії старт-спеціалізації, на виборі пріоритетних галузей промисловості.

Варто відзначити, що донедавна головна увага зосереджувалася на проблемних сферах світової і національної економіки, ризиках і викликах, пов'язаних із задекларованими лідерами провідних країн напрямками трансформаційних зрушень. Сьогодні ж ситуація є іншою – окремих ризиків вдалось уникнути, деякі – нейтралізувати. Однак, певні ризики перетворилися на нові виклики та загрози, які потребують термінового втручання, у першу чергу на стратегічному рівні через механізм і процеси стратегування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Карпенко Л.М. Стратегічний конкурентний аналіз розвитку інноваційних підприємств: прогностична валідність / Л.М. Карпенко, С.В. Філіппова // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 6 (180). – С. 392-404.

2. Інноваційно-інвестиційний клімат Українського Причорномір'я: стан і безпеку орієнтований розвиток: кол. моног./ за ред. М.М.Меркулова. – Рига, Латвія: «Baltija Publishing». – 2019. – 308 с. / С.В.Філіппова, Л.О.Волощук, К.В.Ковтуненко, Ю.В.Ковтуненко. п.3.1 Формування стратегії безпекоорієнтованого управління інноваційно-інвестиційним кліматом регіону – с.132-163.

3. Філіппова С. В. Інноваційні стратегії та інноваційні технології / С. В. Філіппова, В. А. Сааджан, В. Ю. Васильєва // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2018. – № 1 (3). – С. 49- 61. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/ejoru/2018/No1/49.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.2594771.

4. Інвестиційна стратегія міста «Одеса 5Т»: реалізовані проєкти 2016-2019 роки. – Режим доступу: https://odessa5t.com/uploads/files/Odesa-5T_results_ukr.pdf

Філіппова Світлана Валеріївна, доктор економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту економіки та менеджменту, Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса, s.filyppova@op.edu.ua

Вугельман Павло Володимирович, здобувач phd, Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса

Filyppova Svitlana, doctor of economic sciences, professor, Director of the Educational and Scientific Institute of Economics and Management, Odesa Polytechnic National University, Odesa,

Vugelman Pavlo, postgraduate student, Odesa Polytechnic National University, Odesa,